

Κατά τον γενικό εισαγγελέα P. Cruz Villalón, η οδηγία σχετικά με τη διατήρηση των προσωπικών δεδομένων δεν είναι συμβατή με τον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων

Προτείνει, ωστόσο, την αναστολή των συνεπειών της διαπιστώσεως της ελλείψεως κύρους, προκειμένου ο νομοθέτης της Ένωσης να λάβει, εντός ευλόγου χρόνου, τα απαιτούμενα μέτρα για τη θεραπεία της ελλείψεως αυτής

Με τις σημερινές προτάσεις του, ο γενικός εισαγγελέας Pedro Cruz Villalón υποστηρίζει ότι η **οδηγία** για τη διατήρηση των προσωπικών δεδομένων ¹ **είναι στο σύνολό της μη συμβατή με την επιταγή** που απορρέει από τον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, **κατά την οποία κάθε περιορισμός των θεμελιωδών δικαιωμάτων πρέπει να προβλέπεται από τον νόμο.**

Κατά τον γενικό εισαγγελέα, η **οδηγία συνιστά κατάφωρη επέμβαση στο δικαίωμα προστασίας της ιδιωτικής ζωής**, καθώς επιβάλλει στους παρόχους υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών υποχρέωση συλλογής και διατηρήσεως δεδομένων κινήσεως και θέσεως των ηλεκτρονικών επικοινωνιών ².

Ο γενικός εισαγγελέας τονίζει, συναφώς, ότι η αξιοποίηση των δεδομένων αυτών καθιστά δυνατή την πιστή και εξαντλητική καταγραφή ενός σημαντικού τμήματος της συμπεριφοράς ενός προσώπου, που εμπίπτει αυστηρά στη σφαίρα της ιδιωτικής ζωής του, ή ακόμη και την πλήρη και πιστή καταγραφή του συνόλου της ταυτότητάς του. Επίσης, αυξάνεται ο κίνδυνος τα διατηρούμενα δεδομένα να χρησιμοποιηθούν κατά τρόπο παράνομο, που να συνιστά πλήγμα για την ιδιωτική ζωή ή, γενικά, κατά τρόπο απατηλό ή κακόβουλο. Συγκεκριμένα, τα δεδομένα δεν διατηρούνται από τις δημόσιες αρχές ή, έστω, υπό τον άμεσο έλεγχό τους, αλλά από τους ίδιους τους παρόχους υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών. Επιπλέον, η οδηγία δεν προβλέπει ότι τα δεδομένα πρέπει να διατηρούνται στο έδαφος κράτους μέλους. Επομένως, καθίσταται δυνατή η αποθήκευση των δεδομένων αυτών σε μη προκαθορισμένες τοποθεσίες του κυβερνοχώρου.

Δεδομένης της κατάφωρης αυτής επεμβάσεως, ο νομοθέτης θα έπρεπε, καταρχάς, να ορίσει τις θεμελιώδεις αρχές βάσει των οποίων πρέπει να καθοριστούν οι ελάχιστες εγγυήσεις σχετικά με την πρόσβαση στα συλλεγόμενα και διατηρούμενα δεδομένα και την αξιοποίησή τους ³.

¹ Οδηγία 2006/24/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 15ης Μαρτίου 2006, για τη διατήρηση δεδομένων που παράγονται ή υποβάλλονται σε επεξεργασία σε συνάρτηση με την παροχή διαθεσίμων στο κοινό υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών ή δημοσίων δικτύων επικοινωνιών και για την τροποποίηση της οδηγίας 2002/58/EK (EE L 105, σ. 54).

² Όχι, όμως, και του περιεχομένου τους, δηλαδή των πληροφοριών που διακινούνται δια της επικοινωνίας.

³ Συγκεκριμένα, ο νομοθέτης της Ένωσης έπρεπε, μεταξύ άλλων, να δώσει κατευθύνσεις, δεδομένης της εντάσεως της επεμβάσεως, όσον αφορά την περιγραφή των αδικημάτων που μπορούν να δικαιολογήσουν πρόσβαση των αρμοδίων εθνικών αρχών στα συλλεγόμενα και διατηρούμενα δεδομένα, με υψηλότερο βαθμό ακρίβειας, σε σχέση με τη φράση «σοβαρά ποινικά αδικήματα». Θα έπρεπε, ακόμη, να δώσει κατευθύνσεις όσον αφορά τη ρύθμιση, από τα κράτη μέλη, της εγκρίσεως της προσβάσεως στα συλλεγόμενα και διατηρούμενα δεδομένα, ούτως ώστε να προβλέπεται δυνατότητα

Ωστόσο, η οδηγία —η οποία άλλωστε δεν ρυθμίζει την πρόσβαση στα συλλεγόμενα και διατηρούμενα δεδομένα ή την αξιοποίησή τους— αναθέτει στα κράτη μέλη τον καθορισμό και τη θέσπιση των εγγυήσεων αυτών. Κατά συνέπεια, η οδηγία δεν τηρεί την επιταγή του Χάρτη ότι κάθε περιορισμός των θεμελιωδών δικαιωμάτων πρέπει να προβλέπεται από τον νόμο. Συγκεκριμένα, η προϋπόθεση αυτή δεν έχει τυπικό μόνο χαρακτήρα. Επομένως, ο νομοθέτης της Ένωσης, όταν θεσπίζει, όπως στην περίπτωση της οδηγίας σχετικά με τη διατήρηση των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα⁴, πράξη με την οποία επιβάλλονται υποχρεώσεις που συνιστούν κατάφωρη επέμβαση στην άσκηση θεμελιωδών δικαιωμάτων από τους πολίτες της Ένωσης, οφείλει να αναλαμβάνει την ευθύνη που του αναλογεί, καθορίζοντας τουλάχιστον τις αρχές που πρέπει να διέπουν τον καθορισμό, τη θέσπιση και την εφαρμογή των εγγυήσεων αυτών, καθώς και τον έλεγχο της τηρήσεώς τους. Ο καθορισμός των εγγυήσεων παρέχει, συνεπώς, τη δυνατότητα εκτιμήσεως των συνεπειών της επεμβάσεως αυτής στην άσκηση θεμελιώδους δικαιώματος και, ως εκ τούτου, αποτελεί το κριτήριο βάσει του οποίου εξετάζεται το κύρος της έναντι των Συνθηκών.

Ο γενικός εισαγγελέας P. Cruz Villalón διατυπώνει, περαιτέρω, την άποψη ότι **η οδηγία σχετικά με τη διατήρηση των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα δεν είναι συμβατή με την αρχή της αναλογικότητας⁵, διότι υποχρεώνει τα κράτη μέλη να εξασφαλίζουν τη διατήρηση των δεδομένων επί χρονικό διάστημα η μέγιστη διάρκεια του οποίου ορίζεται στα δύο έτη.**

Ο γενικός εισαγγελέας υποστηρίζει ότι η οδηγία αυτή επιδιώκει έναν απολύτως θεμιτό απώτερο σκοπό, δηλαδή την εξασφάλιση της διαθεσιμότητας των συλλεγόμενων και διατηρούμενων δεδομένων, με σκοπό τη διερεύνηση, διαπίστωση και δίωξη σοβαρών ποινικών αδικημάτων, και μπορεί να θεωρηθεί μέτρο πρόσφορο και, με την επιφύλαξη των εγγυήσεων που θα έπρεπε να περιέχει, αναγκαίο για την επίτευξη του απώτερου αυτού σκοπού.

Ωστόσο, ο γενικός εισαγγελέας δεν εντόπισε, στις απόψεις που προβλήθηκαν ενώπιον του Δικαστηρίου υπέρ του εύλογου χαρακτήρα της διατηρήσεως των δεδομένων, κανένα στοιχείο που να δικαιολογεί επαρκώς τον καθορισμό, από τα κράτη μέλη, της διάρκειας διατηρήσεως των δεδομένων **επί χρονικό διάστημα μεγαλύτερο του έτους⁶.**

Όσον αφορά την αναστολή των συνεπειών της διαπιστωθείσας ελλείψεως κύρους, ο γενικός εισαγγελέας προτείνει, κατόπιν σταθμίσεως των αλληλοσυγκρουόμενων συμφερόντων, την αναστολή των συνεπειών αυτών, έως ότου ο νομοθέτης της Ένωσης λάβει τα μέτρα που απαιτούνται για τη θεραπεία της ελλείψεως κύρους, διευκρινίζοντας ότι τα μέτρα αυτά πρέπει να θεσπιστούν εντός ευλόγου χρόνου

Επισημαίνει, συναφώς, ότι δεν αμφισβητείται η σημασία και ο επείγων χαρακτήρας των απώτερων σκοπών που επιδιώκονται με τον επίμαχο περιορισμό των θεμελιωδών δικαιωμάτων. Αφενός, το κύρος της οδηγίας 2006/24 αίρεται λόγω ανεπαρκούς καθορισμού των εγγυήσεων που διέπουν την πρόσβαση στα συλλεγόμενα και διατηρούμενα δεδομένα και την αξιοποίησή τους (ύπαρξη νόμου), ελάττωμα το οποίο μπορεί ωστόσο να θεραπευθεί δια των μέτρων που θεσπίζουν τα κράτη μέλη για τη μεταφορά της οδηγίας στην εσωτερική νομοθεσία. Αφετέρου, τα κράτη μέλη έχουν εν γένει

προσβάσεως μόνο για τις δικαστικές, ή έστω τις ανεξάρτητες αρχές, ή, τουλάχιστον, να προβλέπεται ο έλεγχος του αιτήματος προσβάσεως από δικαστικές ή ανεξάρτητες αρχές, καθώς και η κατά περίπτωση εξέταση των αιτημάτων προσβάσεως, προκειμένου να εξασφαλίζεται η γνωστοποίηση μόνον των απολύτως απαραίτητων δεδομένων. Θα μπορούσε, ακόμη, να τεθεί ως αρχή η δυνατότητα των κρατών μελών να προβλέπουν εξαιρέσεις από την πρόσβαση στα διατηρούμενα δεδομένα υπό ορισμένες εξαιρετικές προϋποθέσεις ή ακόμη και αυστηρότερες προϋποθέσεις προσβάσεως σε περίπτωση που η πρόσβαση ενδέχεται να θίξει κατοχυρωμένα από τον Χάρτη θεμελιώδη δικαιώματα, όπως το δικαίωμα στο ιατρικό απόρρητο. Ο νομοθέτης της Ένωσης θα έπρεπε επίσης να επιβάλει, επί της αρχής, την υποχρέωση οι εθνικές αρχές στις οποίες επιτρέπεται η πρόσβαση στα δεδομένα, αφενός, να απαλείφουν τα δεδομένα αυτά άπαξ και εξαντληθεί η χρησιμότητά τους και, αφετέρου, να ενημερώνουν τα πρόσωπα που ενδεχομένως θίγονται από την πρόσβαση, τουλάχιστον εκ των υστέρων, εφόσον δεν υφίσταται κίνδυνος να πληγεί η αποτελεσματικότητα των μέτρων που δικαιολογούν την αξιοποίηση των εν λόγω δεδομένων.

⁴ Ο γενικός εισαγγελέας τονίζει, συναφώς, ότι η οδηγία σχετικά με τη διατήρηση των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα δεν εναρμονίζει απλώς διατάξεις που έχουν θεσπιστεί από την πλειονότητα των κρατών μελών, αλλά επιβάλλει η ίδια υποχρέωση διατηρήσεως των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.

⁵ Όπως αυτή κατοχυρώνεται από τον Χάρτη. Εξάλλου, ο γενικός εισαγγελέας εξετάζει την οδηγία και υπό το πρίσμα της αρχής της αναλογικότητας κατά την έννοια του άρθρου 5, παράγραφος 4, της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση.

⁶ Η οδηγία προβλέπει επίσης ότι η διάρκεια της διατηρήσεως των δεδομένων δεν μπορεί να είναι μικρότερη των έξι μηνών.

ασκήσει τις αρμοδιότητές τους, όπως προκύπτει από τα στοιχεία που παρασχέθηκαν στο Δικαστήριο, με σύνεση όσον αφορά τη μέγιστη διάρκεια της διατηρήσεως των δεδομένων.

Ο γενικός εισαγγελέας ανέπτυξε τις σημερινές προτάσεις του στο πλαίσιο δύο διαδικασιών επί αιτήσεων προδικαστικής αποφάσεως οι οποίες υποβλήθηκαν από το High Court of Ireland (Ιρλανδία) και το Verfassungsgerichtshof (Συνταγματικό Δικαστήριο, Αυστρία).

Το High Court εκδικάζει διαφορά μεταξύ, αφενός, της Digital Rights Ireland Ltd, εταιρία περιορισμένης ευθύνης, η οποία έχει ως εταιρικό σκοπό την προώθηση και προστασία των πολιτικών δικαιωμάτων και των δικαιωμάτων του ανθρώπου, στο πλαίσιο, ειδικότερα, των σύγχρονων τεχνολογιών επικοινωνίας, και, αφετέρου, των ιρλανδικών αρχών. Στο πλαίσιο αυτό, η Digital Rights, η οποία δηλώνει ότι κάτοχος κινητού τηλεφώνου, προβάλλει ότι οι ιρλανδικές αρχές προέβησαν σε παράνομη επεξεργασία, διατήρηση και έλεγχο δεδομένων σχετικών με τις τηλεφωνικές επικοινωνίες της.

Το Verfassungsgerichtshof έχει επιληφθεί τριών προσφυγών που ασκήθηκαν από το ομόσπονδο κράτος της Καρινθίας, τον Michael Seitlinger και από 11 130 προσφεύγοντες, οι οποίοι προβάλλουν ότι ο αυστριακός νόμος σχετικά με τις τηλεπικοινωνίες είναι αντίθετος προς το αυστριακό σύνταγμα.

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Οι προτάσεις του γενικού εισαγγελέα δεν δεσμεύουν το Δικαστήριο. Έργο του γενικού εισαγγελέα είναι να προτείνει στο Δικαστήριο, με πλήρη ανεξαρτησία, νομική λύση για την υπόθεση που του έχει ανατεθεί. Η υπόθεση τελεί υπό διάσκεψη στο Δικαστήριο. Η απόφαση θα εκδοθεί αργότερα.

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Η διαδικασία εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως παρέχει στα δικαστήρια των κρατών μελών τη δυνατότητα να υποβάλουν στο Δικαστήριο, στο πλαίσιο της ένδικης διαφοράς της οποίας έχουν επιληφθεί, ερώτημα σχετικό με την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης ή με το κύρος πράξεως οργάνου της Ένωσης. Το Δικαστήριο δεν αποφαινεται επί της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου. Στο εθνικό δικαστήριο εναπόκειται να επιλύσει τη διαφορά αυτή, λαμβάνοντας υπόψη την απόφαση του Δικαστηρίου. Η απόφαση αυτή δεσμεύει, ομοίως, άλλα εθνικά δικαστήρια ενώπιον των οποίων ανακύπτει παρόμοιο ζήτημα.

Ανεπίσημο έγγραφο προοριζόμενο για τα μέσα μαζικής ενημερώσεως, το οποίο δεν δεσμεύει το Δικαστήριο.

Το [πλήρες κείμενο](#) των προτάσεων δημοσιεύεται στην ιστοσελίδα CURIA κατά την ημερομηνία αναπτύξεώς τους

Επικοινωνία: Estella Cigna-Αγγελίδα ☎ (+352) 4303 2582

Στιγμιότυπα από την ανάπτυξη των προτάσεων διατίθενται από το "[Europe by Satellite](#)" ☎ (+32) 2 2964106